

Židé v Táboře VI. – terezínský rodinný tábor v Auschwitz II. – Birkenau (Osvětimi II. - Březince)

Jitka Vandrovcová

Již šestá vycházka po stopách tábořských Židů nás tentokrát seznámí s terezínským rodinným táborem v koncentračním táboře Auschwitz II. – Birkenau (Osvětim II. – Březinka). V září a prosinci 2023 jsme si připomněli 80. výročí od odjezdu čtyř transportů – D1, Dm, Dr a Ds – z terezínského ghetta do Birkenau. V roce 2024 uplyne 80. let od zplynování transportů D1 a Dm 9. března 1944, od příjezdu posledních tří transportů do rodinného tábora – Dz, Ea a Eb – v květnu 1944, a konečné likvidace rodinného tábora v červenci 1944.

První dva transporty odjely 6. září 1943 pod označením D1 a Dm, kam byli zařazeni hlavně Židé z protektorátu Čechy a Morava, jen malou část tvořili Židé z Německa, Rakouska a Nizozemska. Předvolání do transportů obdrželi dotyční 4. 9. 1943 a jako shromaždiště pro oba transporty sloužily Hannoverská a Ženijní kasárna. První transport D1 čítal 2 479 vězňů a druhý transport Dm 2 528 vězňů, celkem 5007 osob, z toho 127 Němců, 92 Rakušanů a 11 Holanďanů. Transporty již vyjížděly přímo z Terezína, neboť v létě 1943 byla dokončena vlečka z Bohušovic nad Ohří. Po dvou dnech cesty (30–33 hodin dle pamětníků, vlak jel hlavně v noci) vlakem dorazili do Osvětimi.

Po příjezdu neprošli obvyklou selekcí, nebyli jim oholeny hlavy, ani nedošlo k rozdělení rodin do různých sekcí tábora, všichni byli umístěni do sekce B IIb do tzv. rodinného tábora v části Auschwitz II – Birkenau. Rozsáhlý komplex Auschwitz II-Birkenau byl vybudován na příkaz Heinricha Himmlera (příkaz vydán v březnu 1941) a tvořila ho řada podsekcí oddělených ostnatým drátem nabytým elektrickým proudem. Vedle terezínského rodinného tábora se tu nacházel i cikánský tábor v sekci B IIc. V březnu 1942 doplnila rozsáhlý koncentrační tábor v Auschwitz ještě poslední část Auschwitz III – Monowitz (Buna Monovic) v nedalekých Monovicích, kde si německá firma I. G. Farben zřídila továrnu na výrobu syntetického kaučuku, v továrně byla využívána otrocká práce vězňů. V Osvětimi umírali vězňové v plynových komorách, ale i následkem otrocké práce (Vernichtung durch Arbeit – vyhlazení prací) a nemocí spojených s nedostatečnou stravou a hygienou (žloutenka, tyfus, zápal plic atd.). Při příjezdu transportů prošlo jeho osazenstvo selekcí, po níž byli odděleni práce schopní a práce neschopní – staří lidé, nemocní, matky s dětmi – putovali rovnou do plynových komor. Selekcce probíhala i mezi táborovými vězni, aby došlo k „vytřídění“ práce neschopných. Selekcce při příjezdu ani občasná selekcce přímo v táboře se rodinného tábora, sekce B IIb, netýkaly.

Sekce B IIb tvořila plocha o rozměrech 120 (130) x 600 m ohraničená elektrickým plotem od ostatních sekcí tábora. Ve vymezeném prostoru stály dřevěné baráky (rozměry: délka 40,76 m, šířka 9,56 m, výška 2,65 m), celkem 32 bloků určených k ubytování, původně stáje pro koně, bez oken jen s větracími otvory pod střechou, bez jakékoliv izolace. Podél stěn baráku se táhly ve třech patrech dřevěné kavalce se slamníky. Na obou stranách baráku byla topeniště, která spojoval cihlový kouřovod táhnoucí se po zemi uprostřed baráku. Muži a ženy byli zvlášť umístěni do baráků, ale v prostoru sekce se mohli volně setkávat. Muži obsadili bloky se sudými čísly, ženy a děti s lichými čísly. Na blocích žilo 400–500 osob, někdy

i více. Při příchodu zářijových transportů ještě nebyl tábor dokončen, do některých bloků přšelo, jinde chyběly palandy či jiná lůžka, cesty, nebyla voda (té byl vždy nedostatek a nebyla kvalitní), ani cesta z osvětimského nádraží do Birkenau nebyla dobudována. Ve třech barácích byly umístěny latríny a v dalších třech umývárny. Dva bloky 30 a 32 sloužily jako zdravotnická zařízení tzv. revír.

Pro děti do 15 let, kterých bylo v obou transportech kolem 250, byl vytvořen zvláštní dětský blok č. 31. O založení dětského bloku se zasloužil zejména Alfrédy (Fredy) Hirsch, německý Žid z Cách, který v roce 1935 emigroval z Německa do Československa, kde se věnoval práci s židovskou mládeží. Spolu s dalšími 20 vychovateli se staral o vzdělání a další vyžití dětí, zařídil i lepší stravu pro své chovance, snažil se je udržet v dobrém psychickém i fyzickém stavu. Po příjezdu prosincových transportů se počet dětí v rodinném táboře zvýšil na cca 600, a proto byl vytvořen ještě druhý dětský blok č. 29. Oba dětské bloky byly pod přímou kontrolou dr. Mengeleho. Při prvním velkém vraždění na počátku března 1944 bylo zplynováno i mnoho dětí, proto byl jeden dětský blok zrušen a místo v něm získaly matky s malými dětmi.

Ve druhé polovině prosince 1943 dorazily do Birkenau další dva terezínské transporty, Dr z 15. 12. 1943 a Ds z 18. 12. 1943. Transport Dr zaplnilo 2 504 vězňů a transport Ds 2 503 vězňů, celkem 5 007 osob. V zářijových i prosincových transportech bylo velké množství mladých lidí, jejichž odsunem byl oslaben rezistentní potenciál terezínského ghetta, aby tu nedošlo k podobnému povstání jako ve varšavském ghettu. Tímto odsunem na východ Němci předcházeli možným vzpourám vězňů. Vězně prosincových transportů čekal podobný osud jako těch zářijových, bez selekce, ostříhání vlasů a oddělení od zbytku rodiny, byli umístěni do sekce B IIb, čímž narostl počet zdejších vězňů na necelých 10 000, protože nelidské podmínky v táboře si již vyžádaly životy některých vězňů ze zářijových transportů. Práceschopní vězni byli zařazováni do různých pracovních komand nebo pracovali přímo v sekci B IIb, např. komando na loupání brambor, odšívovací komando, dopravní komando, které převáželo mrtvé, odšívěné svrsky, balíčky, stavební materiál apod. V jednom z bloků byla zřízena weberei (tkalcovna), kde ženy šily z textilního odpadu pásy ke kulometům, štípaly se slídu ad.

Poslední tři transporty do terezínského rodinného tábora – Dz z 15. 5. 1944, Ea z 16. 5. 1944 a Eb z 18. 5. 1944 – přijely v květnu 1945. Do těchto transportů byli umístěni hlavně staří a nemocní lidé, sirotci, tuberkulózní vězňové a příslušníci tzv. roztržených rodin, které bylo zapotřebí odsunout z terezínského ghetta v rámci jeho zkrášlení. Němci potřebovali předvést Terezín v tom nejlepším světle před chystanou návštěvou komise Mezinárodního výboru Červeného kříže, která se uskutečnila 23. června 1944. Transport Dz tvořilo 2 503 vězňů, Ea 2 500 vězňů a Eb 2 500 vězňů, celkem 7 503 osob, z toho 3 125 Židů z Němců, 2 543 z protektorátu Čechy a Morava, 1 276 z Rakouska a 559 z Nizozemska.

Vězni zařazení do výše uvedených transportů – DI, Dm, Dr, Ds, Dz, Ea a Eb – měli v osobních dokumentech poznamenánu zkratku SB = Sonderbehandlung (zvláštní zacházení) a doba (karanténa) 6 měsíců, což znamenalo poprava bez rozsudku za šest měsíců. V Auschwitzu to pak znamenalo likvidaci v plynových komorách bez selekce. Celá sekce byla od ostatního tábora oddělena ostnatým plotem nabitým elektrickým proudem. Špatné hygienické

podmínky, zima, nemoci, vyčerpání byly všude přítomné jako po celém koncentračním táboře. Děti mohly během dne pobývat na dětském bloku, kde se o ně staral Fredy Hirsch a další vychovatelé.

Vězni ze dvou prvních transportů D1 a Dm (z toho 1 140 již zemřelo, zůstalo 3 867) dostali po šesti měsících výzvu k přesunu do pracovního tábora Heydebreck, ale nákladáky, které je měly odvést do pracovního tábora, zamířily ke krematoriu 2 a 3. V sekci B IIb zůstali jen nemocní v „revíru“ (několik desítek) a osoby, které požívaly zvláštní ochranu ze strany esesáků či lágrový prominenti, a vyreklamované osoby ze seznamu sestaveného dr. Mengelem. Jednalo se zejména o lékaře a další pracovníky nemocničních bloků (22 osob), jejich příbuzní a dvojčata (pět párů dvojčat), na nichž pak prováděl doktor Mengele své pokusy. Ponechání asi 70 lidí v rodinném táboře mělo podpořit iluzi o přesunu ostatních vězňů do pracovního tábora, neboť nemocní přeci nemohli pracovat. Iluzi o přesunu do pracovního tábora měly podpořit i korespondenční lísky, které museli vězni poslat svým příbuzným. Na lístcích bylo uvedeno datum odeslání 25. 3. 1944, jenž sloužilo k dalšímu klamu o jejich přežití, i když byli pisatelé dávno po smrti. Již 7. března byli přesunuti do karanténní sekce B IIa. V noci z 8. na 9. března 1944 nastoupili do nákladních aut stále ještě v domnění, že jedou do Heydebrecku, ale zamířili na opačnou stranu ke krematorium, kde byli bez selekce zavražděni v plynových komorách, celkem 3 792 osob. Jedná se tak o největší hromadné vraždění československých občanů během 2. světové války. Přestože členové osvětimské odbojové organizace varovali příslušníky rodinného tábora, že jdou na smrt, k žádnému odporu ze strany členů rodinného tábora nedošlo. Ze zářijových transportů se dočkalo osvobození pouhých 38/41 osob.

V sekci B IIb zůstalo po hrůzné březnové noci několik tisíc vězňů, ke kterým ještě přibylo dalších 7,5 tisíce přivezených květnovými transporty Dz, Ea a Eb, v rodinném táboře tak bylo na 11 tisíc vězňů. Květnové transporty již přijely přímo do tábora v Birkenau po nové vlečce, projely bránou a zastavily na pověstné rampě, kde probíhaly selekce vězňů. V rodinném táboře si byli všichni vědomi, že jejich smrt je pouze odložena o několik měsíců. Vězňové z prosincových transportů očekávali smrt kolem 20. června 1944, kdy uplynula šestiměsíční lhůta. Koncem června zůstalo naživu ještě 3 256 vězňů z prosincových transportů, celkem se v sekci B IIb nacházelo 9 801 vězňů.

Dne 2. července 1944 padlo rozhodnutí o konečné likvidaci terezínského rodinného tábora. Se zahájením likvidace rodinného tábora proběhly selekce, kterou byly vytříděny 3 500 mladých, zdravých a práce schopných mužů (1 500) a žen (2 000), i 90 chlapců ve věku 14–16 let (jejich selekce proběhla dodatečně 6. 7. 1944 pod dohledem dr. Mengeleho). První transport vybraných mužů, 1 000, odjel do Schwarzheide, pobočný tábor koncentračního tábora Sachsenhausen. Zbýlých 500 mužů a vybraní chlapci ve věku 14–16 let byli převedeni do mužské sekce B Ib. Někteří z vybraných chlapců zůstali v Birkenau až do osvobození 27. 1. 1945. Transport se zbylými 500 muži odjel do Blechhammeru. Vyselektované ženy byly nejprve přemístěny do ženské sekce tábora Birkenau B Ia, a odtud pak v několika transportech do dalších pracovních či koncentračních táborů, např. do Hamburku-Neuengamme na odklizení trolejnic, do Christianstadtu pobočného tábora Gross Rosenu (práce v továrně na municí, v lese či na stavbě silnic) a do Stutthofu.

Po selekci zůstalo v sekci B IIb 2 500 mužů a chlapců, a 4 200 žen a dívek, většinou se jednalo o staré a nemocní osoby, matky s dětmi. Ve dnech 10. (v noci z 10. na 11. 7.) a 12. (v noci z 11. na 12. 7.) července 1944 byla provedena konečná likvidace rodinného tábora, zbylé osazenstvo tábora putovalo do plynových komor. V úmrtních listech bylo zapsáno: „V důsledku vypuknutí epidemie skvrnitého tyfu a rychlého jeho šíření v tzv. české části osvětimského tábora, byl tento táborový úsek zlikvidován.“ Dny 10. a 12. července opět představují největší hromadné vraždy československých občanů za 2. světové války. Po likvidaci rodinného tábora zůstalo v Auschwitz II.-Birkenau ještě několik desítek osob, zejména zdravotníci, dvojčata a jiní specializovaní pracovníci. V rodinném táboře bylo umístěno 17 500 vězňů, z nichž 1 294 (A. Drda uvádí počet 1 176) se dožilo osvobození.

Terezínský rodinný tábor sloužil pravděpodobně k zamaskování genocidy Židů. Ochrana těchto židovských vězňů spočívající v šestiměsíční karanténě a vyloučení z občasných selekcí mohla posloužit Heinrichu Himmlerovi v jeho jednáních o separátním míru se západními státy. Příslušníci rodinného tábora dostali nařizeno, aby několik dní před smrtí napsali antidatované korespondenční lístky příbuzným v Terezíně, kteří tak měli zkreslené zprávy o svých blízkých v Birkenau. Zároveň tato korespondence podpořila domněnku, že vězni odcházejí za prací a postdatování rovněž sloužilo k zamaskování dřívějšího data smrti. Rodinný tábor v Birkenau snad měl sloužit jako jakási Potěmkinova vesnice zřízená jen kvůli chystané, avšak nikdy neuskutečněné, návštěvě komise Mezinárodního výboru Červeného kříže, podobně jako terezínské ghetto, které mělo ukázat, jak nacistické Německo „zachází“ se Židy.

Zdroje

Miroslav Kárný, Terezínský rodinný tábor v Birkenau, Sborník historický 26, Praha 1973, s. 229–304

Adam Drda, Zvláštní zacházení. Rodinný tábor terezínských Židů v Auschwitz II. – Birkenau, Revolver Revue 2014

Sabina Strmisková, Historie terezínských transportů D1 a Dm do Osvětimi, diplomová práce Pedagogická fakulta Karlovy univerzity, Praha 2011

<https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/breznova-noc-v-osvetimi-birkenau>

Do rodinné tábora v Terezíně bylo zařazeno celkem 53 osob, které žily v Táboře.

- Karel Aschermann, narozen 22. 11. 1909 v Záhořanech, okres Písek, svobodný, bytem Budějovická č. p. 901, po roce 1940 se odstěhoval do ulice Martínka Húsky č. p. 109. Před okupací pracoval v obchodu střížním zbožím a galanterií, který provozovala jeho matka, za okupace pak jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí, na podzim 1941 byl zařazen do do jedné ze židovských pracovních skupin, jež se staraly o čistotu města. Karel Aschermann odjel transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dl z 6. 9. 1944 do Birkenau. Byl zavražděn v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Štěpánka Böhmová, rozená Krausová, narozena 10. 4. 1896 v Čechtích, okres Benešov, bytem Klokotská č. p. 115, vdova po Aloisi Böhmovi, děti Rudolf a Eva. Štěpánka s dětmi odjela do terezínského ghetta transportem Cb z 16. 12. 1942 a do Birkenau transportem Dr z 15. 12. 1943. Štěpánka a Eva prošly na začátku července 1944 selekcí. Z Birkenau se dostaly nejprve do Hamburku, poté do Neugraben a nakonec do Bergen-Belsenu, kde se dočkaly osvobození 16. 4. 1945. Obě se vrátily zpět do Tábora.
- Rudolf Böhm, narozen 23. 6. 1921 v Táboře, svobodný, bytem Klokotská č. p. 115, vystudoval reálné gymnázium v Táboře, za okupace pracoval jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí, a na velkostatku v Ortvinovicích nedaleko Českých Budějovic. Rudolf pracoval v terezínském ghettu i v Birkenau jako vychovatel. Rudolf přežil likvidaci terezínského rodinného tábora, prošel selekcí a jako práce schopný byl přesunut do koncentračního tábora Schwarzheide. Osvobození se nedožil, neboť zemřel během pochodu smrti směřujícího ze Schwarzheide do Terezína.
- Eva Böhmová, narozena 23. 3. 1923 v Táboře, svobodná, bytem Klokotská č. p. 115, na podzim 1941 byla zařazena do jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly o udržování čistoty a pořádku ve městě. Přežila útrapy věznění v koncentračních táborech a po válce se provdala za Jiřího Meisla.
- Olga Fischelová, rozená Blochová, narozena 11. 8. 1880 v Libochovicích, okres Litoměřice, vdova po továrníkovi Emilu Fischelovi, bytem Palackého č. p. 354. Olga odjela do terezínského ghetta transportem Cb z 16. 11. 1942 a do Birkenau transportem Dm z 6. 9. 1943, zahynula nejpozději v noci z 8. na 9. 3. 1944, pokud nezemřela dříve vzhledem k jejímu věku.
- Josef Fišer, narozen 5. 3. 1898 v Městci Králové, okres Nymburku, ženatý, bytem 9. května č. p. 516 (dům byl v 70. letech 20. stol. demolován, na jeho místě stojí Hotel Palcát), s manželkou Markétou a dcerou Zdeňkou se 17. 6. 1940 přestěhoval do ulice Martínka Húsky č. p. 55. Byl v představenstvu ŽNO v Táboře, kde zastával funkci zapisovatele. Před okupací pracoval jako obchodník, převzal podnik své matky Emilie Fišerové a spol. obchod prádlem, střížním zbožím a dámskou konfekcí. Od května 1940 pracoval jako pokladník u Židovské náboženské obce a od podzimu 1941 byl členem jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly o čistotu města. Fišerovi odjeli tábořským transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a

odtud transportem Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau. Byli zavražděni po uplynutí šestiměsíční karantény v noci z 8. na 9. 3. 1944.

- Markéta Fišerová, rozená Reinišová, narozena 12. 6. 1903 v Milevsku, bytem 9. května č. p. 516, manžel Josef Fišer, dcera Zdeňka (Sidonie) Fischerová, v domácnosti, zemřela 9. 3. 1944.
- Zdeňka (Sidonie) Fišerová, narozena 14. 6. 1931 Táboře, svobodná, bytem 9. května č. p. 516. zemřela 9. 3. 1944.
- JUDr. Vilém Glücklich, narozen 28. 4. 1880 v Březových Horách, okres Příbram, bytem Martínka Húsky č. p. 55, ženatý s Terezií Guttmannovou, děti Bedřich a Hana. Vilém Glücklich se přistěhoval do Tábora v říjnu 1912 a otevřel si tu soukromou advokátní kancelář. Patřil mezi významné představitele ŽNO v Táboře. V roce 1931 byl zvolen zemským reprezentantem venkovských židovských obcí za táborský kraj. Se svojí rodinou i s tchýní Hermínou Guttmannovou, 85 let, odjel do terezínského ghetta transportem Cb z 16. 11. 1942. Vilém Glücklich a jeho manželka Terezie odjeli do Birkenau transportem Dm z 6. 9. 1943. Glücklichovi zahynuli nejpozději v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Terezie Glücklichová, rozená Guttmannová, narozena 9. 4. 1886 v Táboře, vdaná, bytem Martínka Húsky č. p. 55, v domácnosti, manžel JUDr. Vilém Glücklich, zemřela 9. 3. 1944.
- Hermína Gotliebová, rozená Goldsteinová, narozena 15. 1. 1874 v Borotíně, vdova, bytem Kožešnická č. p. 269. Z Tábora odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Byla zařazena až do transportu Dz z 15. 5. 1944. Zemřela nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, ale nelze vyloučit ani dřívější datum smrti vzhledem k jejímu vysokému věku.
- Emilie Guttmannová, rozená Kohnová, narozená 2. 5. 1906 v Písku, vdova, bytem 9. května 739, od ledna 1940 bydlela s manželem Karlem Guttmannem a dcerou Alicí v Chocholouškově ulici č. p. 1985 a odtud se ještě přestěhovali do ulice Martínka Húsky č. p. 55. Karel, Emilie a Alice Guttmannovi odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta, kde Karel Guttmann zemřel 6. 1. 1943 na selhání srdce. Emilie a Alice se dostaly do Birkenau transportem Dm z 6. 9. 1943, kde zahynuly nejpozději v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Alice Guttmannová, narozena 19. 9. 1928 v Praze-Vinohradech, svobodná, bytem 9. května č. p. 739, zahynula.
- Ida Guttmanová, rozená Abelesová, narozena 28. 3. 1878 v Domoušicích, okres Louny, bytem Provaznická č. p. 147, vdova po Alfrédovi Guttmannovi, obchodníkovi kůžemi a peřím, který zemřel 15. 5. 1940 na rakovinu jater. Ida Guttmanová zůstala v domácnosti svého syna Hynka a jeho manželky Pavli. Všichni tři odjeli do terezínského ghetta 16. 11. 1942 transportem Cb. Ida byla zařazena do transportu Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau. Byla zavražděna v noci z 8. na 9. 3. 1944, nelze vyloučit ani dřívější úmrtí vzhledem k jejímu věku.
- Pavla Guttmannová, rozená Poriasová, narozena 6. 4. 1875 v Novém Bydžově, okres Hradec Králové, bytem Střelnická 230, 16. 5. 1942 přestěhována do Střelnické č. p. 220, vdova po Antonínu Guttmannovi, který zemřel 11. 4. 1943 v terezínském ghettu. Pavla a Antonín Guttmannovi odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského

ghetta. Pavla byla zařazena do transportu Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, nelze vyloučit ani dřívější datum smrti vzhledem k jejímu věku.

- Štěpánka Guttmanová, rozená Bassová, narozena 2. 12. 1880 v Heřmanově Městci, okres Chrudim, bytem Široká č. p. 203, vdova po Vítězslavu (Siegfriedu) Guttmannovi, který zemřel 10. 4. 1943 v Terezíně. Štěpánka odjela s manželem do terezínského ghetta transportem Cb z 16. 11. 1942 a odtud pak transportem Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději v noci z 8. na 9. 3. 1944, nelze vyloučit ani dřívější úmrtí vzhledem k jejímu věku.
- Marta Hartová, rozená Reinová, narozena 31. 12. 1901 v Táboře, vdova, bytem Žižkovo náměstí č. p. 13, kam se vrátila na začátku roku 1939 z Prahy, neboť ovdověla, bratři Karel a František Reinovi. Marta Hartová se provdala 25. 1. 1926 v Praze za JUDr. Jiřího Harta, který zemřel 9. 1. 1939. Za okupace zůstala bez zaměstnání. Po roce 1940 se přestěhovala do Klokotské č. p. 113, odkud byla povolána do transportu Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Do Birkenau odjela transportem Dl z 6. 9. 1943, kde byla zavražděna v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Karel Rein, narozen 21. 11. 1903 v Táboře, svobodný, bytem Žižkovo náměstí č. p. 13, bratr Marty Hartové a Františka Reina, do Tábora se vrátil v červnu 1940 z Plzně, kde pracoval jako úředník. V Táboře pracoval pro Židovskou radu starších v Praze, pobočka Tábor, a byl členem jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly od podzimu 1941 o čistotu města. Z Žižkova náměstí se přestěhoval nejprve do č. p. 113 v Klokotské ulici a zřejmě po odsunu většiny židovských obyvatel Tábora v listopadu 1942 do Kotnovské ulice č. p. 171. Do terezínského ghetta odjel transportem De 5. 7. 1943 vypraveného z Prahy. Do Birkenau se dostal transportem Ds z 18. 12. 1943. Začátkem července 1944 prošel selekcí. Byl převezen do některého z pracovních táborů, dožil se osvobození, ale již se značně podloměným zdravím. Zemřel 20. 7. 1945 v nemocnici Na Bulovce v Praze na plicní chorobu. Krátce před smrtí se oženil s Hermínou Pollakovou z Tábora, která také přežila rasovou perzekuci.
- František Rein, narozen 12. 5. 1912 v Táboře, svobodný, bytem Žižkovo náměstí č. p. 13, odtud se po roce 1940 přestěhoval do Klokotské ulice č. p. 113, bratr Karla Reina a Marty Hartové. Před okupací pracoval jako obchodní příručí v otcově obchodě střížním a galanterním zbožím Jindřich Rein a syn, který sídlil v domě č. p. 13 na Žižkově náměstí. Za okupace pracoval pro Židovskou radu starších v Praze, pobočka Tábor, jako úředník (bytový referent) – zajišťoval evidenci židovských domů a bytů mimo Tábor, např. v Malšicích, Zárybničné Lhotě, Radeníně a dalších obcích, které patřily pod Židovskou náboženskou obec v Táboře. František Rein odjel transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde byl zavražděn v noci z 8. na 9. 3. 1944. František Rein měl ještě bratra, dvojče, Josefa, který vystudoval práva v Praze, kde po studiích zůstal. Bydlel na Královských Vinohradech. Josef Rein odjel transportem Ck z 22. 12. 1942 z Prahy do terezínského ghetta a odtud transportem Dl z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde byl zavražděn v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Gustav Hoffmann, narozen 23. 11. 1877 v Opařanech, ženatý, bytem Smetanova č. p. 737, po roce 1940 se s rodinou – manželka Olga, děti Františka a Jiří – přestěhoval do

Kotnovské ulice č. p. 171. Gustav Hoffmann provozoval před okupací řeznictví, za okupace zůstal bez zaměstnání. Celá rodina Hoffmannových odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Gustav, Olga a Jiří Hoffmannovi byli zařazeni do transportu Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde byli zavražděni v noci z 8. na 9. 3. 1944.

- Olga Hoffmannová, rozená Kohnová, narozena 5. 3. 1890 v Březnici, okres Příbram, vdaná, bytem Smetanova č. p. 737, v domácnosti, manžel Gustav Hoffmann, děti Františka a Jiří, zemřela 9. 3. 1944.
- Jiří Hoffmann, narozen 17. 4. 1927 v Českých Budějovicích, svobodný, bytem Smetanova č. p. 737, zemřel 9. 3. 1944.
- Marta Löwyová, rozená Beckmannová, narozena 31. 10. 1887 v Praze, rozvedená, bytem Kotnovská č. p. 169 od srpna 1927, po roce 1940 se přestěhovala do ulice Martínka Húsky č. p. 55. Před okupací pracovala jako prodavačka. Do terezínského ghetta se dostala transportem Cb z 16. 11. 1942 a odtud do Birkenau transportem Dr 15. 12. 1943, zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, nelze vyloučit ani dřívější úmrtí vzhledem k jejímu věku.
- Marta Mahlerová, rozená Guttmanová, narozena 22. 6. 1909 v Písku, bytem Kostnická č. p. 158, vdova po JUDr. Eugenu Mahlerovi, právníkovi, který zemřel 15. 11. 1942 v Osvětimi. Mahlerovi žili v Ústí nad Labem. Ještě před zábořem českého pohraničí odešli 14. 9. 1938 k příbuzným do Tábora, kde měla Marta rodiče (Zikmund a Alžběta Guttmanovi) a bratra (Otto Guttman). Nastěhovali se do domu Zikmunda Guttmana, obchodníka, v Kostnické č. p. 158. Marta Mahlerová s dcerou Hanou odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Ds z 18. 12. 1943 do Birkenau, kde byly obě zavražděny mezi 10. a 12. 7. 1944.
- Hana Mahlerová, narozena 3. 3. 1934 v Ústí nad Labem, bytem Kostnická č. p. 158, dcera Marty Mahlerové, zemřela mezi 10. a 12. 7. 1944.
- Richard Meisl, narozen 22. 9. 1913 v Červeném Újezdu, okres Benešov, bytem ulice Martínka Húsky č. p. 109, bratr Jiří Meisl. Před okupací pracoval v otcově obchodu, velkoobchod cukrovinkami a koloniálním zbožím. Za okupace byl obchod Julia Meisla arizován a nakonec i zrušen. Richard Meisl pracoval za okupace jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí, na podzim 1941 byl zařazen do jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly o čistotu ve městě. Richard Meisl, jeho bratr Jiří a rodiče, Julius a Františka, odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Richard a Jiří Meislovi se dostali transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde přečkali likvidaci terezínského rodinného tábora. Z Birkenau byli Richard a Jiří přesunuti do Schwarzerheide. Přežili pochod smrti ze Schwarzerheide do Terezína, kde byli osvobozeni a vrátil se 15. 5. 1945 zpět do Tábora.
- Jiří Meisl, narozen 4. 7. 1921 v Červeném Újezdu u Sedlčan, okres Benešov, svobodný, bytem Martínka Húsky č. p. 109 od roku 1930, bratr Richard Meisl. Vystudoval dvouletou obchodní školu. Před okupací pracoval v kanceláři Velimských cukrovinek, odkud byl za okupace propuštěn. Za okupace pracoval jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí. Jiří Meisl se v dubnu 1946 oženil s Evou Böhmovou.

- Ema Mendlová, rozená Rennerová, narozena 7. 3. 1864 v Rakovníku, bytem Klokotská č. p. 113, vdova po Richardu Mendlovi, který zemřel 23. 4. 1932. Ema Mendlová odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, nelze vyloučit dřívější úmrtí vzhledem k jejímu vysokému věku.
- Emilie Mendlová, rozená Podvinecová, narozená 12. 3. 1898 v Golčově Jeníkově, okres Havlíčkův Brod, bytem Střelnická č. p. 220, vdova po Aloisi Mendlovi, obchodníkovi, který zemřel 24. 8. 1939. Emilie odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem DI z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde zahynula v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Karolína Mendlová, rozená Pollaková, narozena 14. 4. 1869 v Berouně, bytem Křížíkovo náměstí č. p. 830 (dům byl v 80. letech demolován, na jeho místě stojí integrovaný dům s byty a komerčními prostory), vdova po Adolfu Mendlovi, obchodníkovi, který zemřel 23. 4. 1937, snacha Olga Mendlová a vnuk Jiří Mendl. Karolína Mendlová zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, nelze vyloučit ani dřívější datum smrti vzhledem k jejímu věku.
- Olga Mendlová, rozená Tellerová, narozená 14. 8. 1907 v Bohumíně, vdova, bytem Křížíkovo náměstí č. p. 830, tchýně Karolína Mendlová a syn Jiří. Olga Tellerová se provdala 29. 12. 1926 v Českých Budějovicích za obchodníka Egona Mendla z Tábora, který zemřel 23. 6. 1942 v koncentračním táboře Hamburk-Neuengamme. Olga, Karolína a Jiří Mendlovi odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta, odtud pak transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde byli zavražděni nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944. Nelze vyloučit, že někdo z Mendlových zemřel dříve.
- Jiří Mendl, narozen 21. 3. 1938 v Táboře, svobodný, bytem Křížíkovo náměstí č. p. 830, zahynul.
- Karel Neumann, narozen 14. 10. 1919 v Praze, svobodný, bytem Komenského č. p. 1777. Žil v Praze, kde studoval, ale 27. 8. 1939 se přestěhoval k sestře Olze provdané Sladké do Tábora. Za okupace pracoval jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí a na podzim 1941 byl zařazen do jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly o čistotu města. Karel Neumann odjel transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Ds z 18. 12. 1943 do Birkenau. Karel Neumann prošel selekcí na počátku července 1944 a byl odvezen do některého z koncentračních táborů. Přežil věznění a vrátil se zpět do Tábora.
- Josef Pick, narozen 4. 1. 1868 v Mladé Boleslavi, vdovec, bytem Soběslavská č. p. 1604 od března 1931. Jeho manželka Žofie Picková zemřela 26. 6. 1942 v Táboře. Provozoval obchod smíšeným zbožím ve svém domě. Pickův obchod byl arizován a nakonec zrušen. Josef Pick odjel transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynul nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřel dříve vzhledem k jeho věku.
- Hermína Pollaková, narozená 19. 5. 1915 v Praze, svobodná, bytem v Divadelní č. p. 217 od roku 1936, v lednu 1940 se přestěhovala s matkou Irmou (rozvedená, soukromá učitelka jazyků) nejprve do Chocholouškovi č. p. 624 a poté do Provaznické č. p. 155. Před okupací pracovala jako korespondentka u firmy Testa, za okupace pak

jako dělnice na velkostatku Karla Vodňanského v Dražičkách a byla na podzim 1941 zařazena do jedné ze židovských pracovních skupin, které se staraly o čistotu města. S matkou odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Hermína Pollaková byla zařazena do transportu Ds z 18. 12. 1943 do Birkenau. Začátkem července 1944 prošla selekcí a byla přesunuta do dalších koncentračních táborů, přežila věznění a vrátila se do Československa. Provdala se za Karla Reina, který však zemřel již 20. 7. 1945. Po válce žila v Praze XII.

- Hedvika Popperová, narozena 2. 9. 1915 v Táboře, svobodná, bytem Křížová č. p. 99, pomáhala v matčině obchodě smíšeným zbožím, který byl arizován a nakonec zrušen. Za okupace pracovala jako dělnice na velkostatku Karla Vodňanského v Dražičkách a na podzim 1941 byla zařazena do jedné ze židovských pracovních skupin v Táboře, které se staraly o čistotu města. Hedvika Popperová odjela s matkou Idou do terezínského ghetta transportem Cb z 16. 11. 1942. Hedvika byla zařazena do transportu DI z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Emma Reinová, rozená Metzlová, narozena 21. 3. 1872 v Lišově, vdova, bytem Farského 1461, po roce 1940 se přestěhovala s rodinou do Stádlce č. p. 93. Odtud byla Ema Reinová, její manžel Mořic a dcera Hedvika povoláni do transportu Cb z 16. 11. 1942 z Tábora do terezínského ghetta. Mořic Rein zemřel 22. 2. 1943 v terezínském ghettu na zánět tenkého střeva. Emma Reinová byla zařazena do transportu Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřela již dříve vzhledem k jejímu věku.
- Otto Reiniš, narozen 4. 3. 1892 v Dobronicích u Bechyně, ženatý, bytem Soběslavská č. p. 878 od roku 1906, s rodinou, manželkou Hedvikou a dcerami Zděnkou a Marií, se 10. 2. 1940 vystěhoval do Plané nad Lužnicí č. p. 94. Před okupací vyráběl limonády a sodovou vodu. Reinišova sodovkárna byla zrušena. Reinišovi odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem DI z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde všichni zahynuli v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Hedvika Reinišová, rozená Vodičková, narozena 4. 7. 1901 v Petrovicích, okres Příbram, vdaná, bytem Soběslavská č. p. 878, manžel Otto Reiniš, děti Zdenka a Marie, v domácnosti, zemřela 9. 3. 1944.
- Zdenka Reinišová, narozena 7. 10. 1926, bytem Soběslavská č. p. 878, svobodná, před okupací studentka. Za okupace pracovala jako dělnice v továrně MAS v Sezimově Ústí. Zemřela 9. 3. 1944.
- Marie Reinišová, narozena 19. 6. 1929, bytem Soběslavská č. p. 878, svobodná, školačka, v domácnosti, zemřela 9. 3. 1944.
- Pavla Schwarcová (Švarcová, Schwartzová), rozená Weissová, narozena 26. 10. 1876 v Kropáčově Vrutici, okres Litoměřice, vdova, bytem Provaznická č. p. 154. Před okupací provozovala obchod kůžemi a peřím. Za okupace zůstala v domácnosti. Pavla Schwarcová odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřela dříve vzhledem k jejímu věku.
- Max Stein, narozen 28. 5. 1867 ve Lžíně, okres Tábor, vdovec, bytem Bílkova 735 od roku 1893, 10. 2. 1940 přestěhován do Plané nad Lužnicí č. p. 67. Manželka Ida,

rozená Mendlová, zemřela 14. 4. 1938 na nádor. Max Stein byl povolán do transportu Cb z 16. 11. 1942 směřujícího do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1942 do Birkenau, kde zahynul nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřel dříve vzhledem k jeho vysokému věku.

- Růžena Steinová, rozená Sternová, narozena 22. 5. 1867 Táboře, vdova, bytem Křižíkovo náměstí 869, švagrová Augusty Sternové. Před okupací provozovala s manželem Davidem Modistství Růžena Steinová. Za okupace se Steinovi přestěhovali do Střelnické ulice č. p. 243. David Stein zemřel 18. 2. 1942. Růžena Steinová odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřela dříve vzhledem k jejímu věku.
- Augusta Sternová, rozená Löblová, narozena 14. 4. 1866 v Kožlanech, vdova, bytem Křižíkovo náměstí č. p. 496, švagrová Růžena Steinová. Manžel Augusty Eduard Stern zemřel 14. 2. 1926 v Praze. Augusta Sternová odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1944 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřela dříve vzhledem k jejímu vysokému věku.
- Jetty Sternová, rozená Rosenheková, narozena 1. 8. 1883 v Černovicích v Bukovině, vdova, bytem Betlémská č. p. 275, po roce 1940 přestěhována i s manželem Emilem do Provaznické č. p. 147. Jetty a Emil Sternovi odjeli transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta. Emil Stern zemřel 24. 12. 1942 v Terezíně. Jetty Sternová byla zařazena do transportu Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944.
- Arnošt Vrkoč, narozen 13. 7. 1893 v Milevsku, ženatý, bytem Široká 210 od roku 1927, kdy se s rodinou, manželka Olga a dcera Hana, přistěhoval z Pacova, po roce 1940 přestěhování do Klokotské 115. Před okupací provozovatel zasilatelství, převzal zasilatelskou firmu S. Schick. Během okupace pracoval jako dělník na stavbě Baťovy továrny a dělnické kolonie v Sezimově Ústí. Vrkočovi odjeli transportem Bz z 12. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem DI z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde byli zavražděni v noci z 8. na 9. 3. 1944.
- Olga Vrkočová, rozená Klauberová, narozena 24. 5. 1896 v Sušici, vdaná, bytem Široká č. p. 210, v domácnosti, manžel Arnošt Vrkoč, dcera Hana, zemřela 9. 3. 1944.
- Hana Vrkočová, narozena 18. 11. 1924 v Praze, svobodná, bytem Široká č. p. 210, učila se na švadlenu v Milevsku, za války pracovala jako dělnice zejména na velkostatku Karla Vodňanského v Dražičkách, zemřela 9. 3. 1944.
- Alfréd Weiner, narozen 13. 10. 1891 v Bechyni, ženatý, bytem 9. května 1576, do Tábora se přistěhoval v roce 1929 z Bechyně, manželka Marta. V Táboře pracoval u firmy Bernard A. Guttman v Táboře, obchod peřím a kůžemi, který vlastnil Vítězslav (Siegfried) Guttman. Asi ve druhé polovině třicátých let se osamostatnil a otevřel si vlastní obchod peřím a kůžemi. Za okupace pracoval jako dělník. Po roce 1940 se přestěhoval s manželkou Martou do Sodoměřic u Tábora č. p. 52, odkud byli povoláni do transportu Bz z 12. 11. 1942. Weinerovi byli zařazeni do transportu Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynuli nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944.

- Marta Weinerová, rozená Weissová, narozena 8. 9. 1901 v Šumberku, okres Jablonec nad Nisou, vdaná, bytem 9. května č. p. 1576, od roku 1940 Sudoměřice u Tábora č. p. 52, pracovala jako švadlena, ale za okupace byla bez zaměstnání, manžel Alfréd Weiner, zemřela mezi 10. a 12. 7. 1944.
- Hermína Wodičková, rozená Friedmannová, narozena 22. 3. 1877 ve Vonoklasech dnes okres Praha-západ, bytem Klokotská 101, vdova po Maxmiliánu Wodičkovi, obchodníkovi odpadem a hadry, který byl 16. 2. 1942 utlučen gestapem. Hermína Wodičková odjela transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dr z 15. 12. 1943 do Birkenau, kde zahynula nejpozději mezi 10. a 12. 7. 1944, pokud nezemřela dříve vzhledem k jejímu věku.
- Pavel Zemánek, narozen 31. 5. 1909 v Praze, svobodný, bytem Pražská č. p. 156 od roku 1933, po přistěhování do Tábora pracoval u otcově obchodu železným zbožím, který Richard Zemánek převzal po svém tchánovi Jindřichu Mendlovi. Během okupace pracoval pro Židovskou náboženskou obec v Táboře. Pavel Zemánek byl vystěhován do ulice Martínka Húsky č. p. 55. Pavel odjel transportem Cb z 16. 11. 1942 do terezínského ghetta a odtud transportem Dm z 6. 9. 1943 do Birkenau, kde byl zavražděn v noci z 8. na 9. 1944.